

DOI 10.36074/logos-19.12.2025.030

ЖАНРИ ВЕБ-ОПОСЕРЕДКОВАНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ НА МІЖКУЛЬТУРНУ КОМУНІКАЦІЮ

Волкова Валерія Володимирівна¹

1. канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри ділової комунікації
Запорізький національний університет, УКРАЇНА
ORCID ID: 0000-0001-5802-7095

Сьогодні інноваційні технології, зокрема інтернет, присутні в різних сферах людського життя, що призвело до появи концепції «соціальної присутності», яка пояснює соціальні взаємодії в опосередкованому спілкуванні і визначається як ступінь сприйняття співрозмовниками один одного опосередкованим чином як реальних комунікантів в комунікаційному середовищі [3]. Швидкий розвиток цієї концепції припав на часи пандемії, але не обмежився нею. Згодом Україна стикнулася з комунікаційними проблемами воєнного часу, які призвели до обмеження безпосереднього спілкування і посилення ролі комунікаційних технологій, особливо інтернет-комунікацій. Комп'ютер став універсальним пристроєм, який слугує засобом висвітлення новин, навчання, повсякденного спілкування, дозвілля, а також професійним інструментом у різних галузях діяльності. Засоби масової інформації, які раніше просто доповнювали живе спілкування, наразі поступово замінюють таке спілкування.

Ці зміни спостерігаються і в сфері міжкультурної комунікації: віртуальні середовища та платформи стають поширеними місцями зустрічей і спілкування для окремих людей і груп з різних країн. Необхідність існування онлайн-платформ як ключового засобу, за допомогою якого уряди, фахівці-практики та спільноти можуть знаходити ефективні рішення для продовження міжкультурного навчання та обміну підкреслюється в документах ЮНЕСКО [2]. У цьому контексті дослідження веб-опосередкованої комунікації, її жанрових характеристик і специфічних особливостей має першорядне значення, оскільки комунікація між різними культурами все частіше здійснюється через Інтернет, який є основною платформою для сприяння взаєморозумінню, міжкультурному навчанню та обміну.

Комунікативна лінгвістика визначає мовленнєві жанри як тематично, композиційно й стилістично установлені типи повідомлень-носіїв

SEZIONE 16.
FILOLOGIA E GIORNALISMO

мовленнєвих актів, об'єднаних метою спілкування, задумом мовця з урахуванням особистості адресата, контексту та ситуації спілкування [1]. Жанрова диференціація веб-опосередкованого/віртуального дискурсу в його сучасному стані є багатогранною і дуже суперечливою в силу декількох ключових факторів. По-перше, жанрова система веб-опосередкованої комунікації характеризується складністю та багатовимірністю, оскільки технологічний розвиток істотно впливає як на структуру жанрової системи, так і на саму комунікацію в рамках того чи іншого жанру. По-друге, Інтернет, будучи високотехнологічним і високодинамічним комунікаційним простором, постійно розвивається і змінюється, що призводить до появи нових веб-комунікацій.

На основі функціонального підходу виділяються такі жанри веб-опосередкованої комунікації: інформативний, директивний, фатичний, презентаційний, естетичний, розважальний. Інформативні жанри призначені для повідомлення або отримання інформації (інституційні веб-сторінки, включаючи веб-сторінки інформаційних агентств та Інтернет-ЗМІ, пошукові системи, інтернет-енциклопедії, каталоги, списки розсилки, електронні бібліотеки та архіви тощо). Директивні жанри призначені для спонукання адресата до певних дій (веб-банери, веб-реклама, Інтернет-магазини). Фатичні жанри слугують для задоволення потреби в спілкуванні і дотриманні норм етикету (чати, електронні листи, групи новин). Презентаційні жанри спрямовані на самовираження, представлення власних даних або робіт, а також робіт компаній (персональні веб-сторінки, онлайн візитки, блоги). Естетичні жанри призначені для реалізації художнього і творчого потенціалу і справляють естетичний вплив, створюючи уявну реальність: онлайн-романи (короткі оповідання), аматорський літературний твори (фанфіки). Розважальні жанри створені для розважання користувачів під час виконання певних комунікативних дій, наприклад багатокористувацькі світи та ігри. Розвиток технологій також зумовив появу гібридних жанрів, які не співвідносяться з жодними класичними жанрами і являють собою продукти інтернет-технологій (твіти, блоги).

Технології визначають жанрове оформлення, особливості функціонування в Інтернеті і особливості мови в міжкультурній комунікації. Оскільки інтернет дозволяє своїм користувачам спілкуватися з представниками інших культурних та соціальних груп, це може сприяти міжкультурному спілкуванню, зміцненню довіри, набуттю знань та взаєморозумінню між різними культурами, що і надалі просуватиме культурну глобалізацію і культурну стандартизацію, наприклад, за допомогою мережевого етикету, тобто правил спілкування, які в основному відображають

певний північноамериканський комунікативний стиль. Однак в умовах обмеженого живого спілкування різноманітність культурних традицій може призвести до зміцнення культурних стереотипів та збільшення нерівності між культурами, особливо коли інтернетом користуються діаспори. Спілкування з іншими культурами, як національними, так і міжнародними, вимагає компетентності як у виявленні культурних бар'єрів, так і в їх подоланні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Калита О. (2012). Електронна комунікація: мовнокомунікативні особливості й жанрова диференціація. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*, 9, 102-105. Вилучено з: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_10_2012_9_32.
- [2] Mansouri F. (2020). The socio-cultural impact of COVID-19: exploring the role of intercultural dialogue in emerging responses. *UNESCO briefing papers*. Retrieved from <http://www.unesco-cdsj.com/wp-content/uploads/2020/09/ICD-covid19-UNESCO-mansouripaper-2020.pdf>.
- [3] Yildiz S. (2009). Social Presence in the Web-Based Classroom: Implications for Intercultural Communication. *Journal of Studies in International Education*, 13(1), 46-65. Retrieved from <https://www.learntechlib.org/p/70155/>.